

Leto XXX.

Številka 2.

SLOVENSKI PRAVNIK.

Izdaja društvo „Pravnik“ v Ljubljani.

Odgovorni urednik:

DR. DANILO MAJARON.

V LJUBLJANI.

Natisnila „Narodna Tiskarna“.

1914.

VSEBINA.

1. <i>Ivan Kavčnik</i> : Načrt hrvaškega civilnega pravnega reda	33
2. XXVII. redna glavna skupščina	40
3. Pravila društva „Pravnika“ v Ljubljani	53
4. Fran Višnikar †.	58
5. Književna poročila	59
6. Razne vesti	61

Slovenski Pravnik.

Leto XXX.

V Ljubljani, 15. februarja 1914.

Št. 2.

Načrt hrvaškega civilnega pravnega reda.¹⁾

Spisal c. kr. višji sodni svetnik **Ivan Kavčnik.**

VI.

Dejanski stan sodbe (presudne činjenice.)²⁾

1.

Po vladni predlogi k § 417 našega civ. pr. reda se je smel dejanski stan sodbe glede stvarnega položaja deloma ali celotno nadomestiti s tem, da se je kazalo na dotične razpravne zapisnike ali pripravljalne spise. Permanenčni odsek državnega zbora na tem ni nič izpremenil in je v formalnem oziru dejanski stan kot del sodbe celo odpravil ter ga zavrnil v razloge sodbe. Pač pa je skupna konferenca ta položaj izpremenila in dala § 417 sedanjo obliko. V motivih skupne konference se za to premembo ne navajajo nobeni razlogi.

V nemškem originalu se glasi § 417 civ. pr. reda, tičoč se vsebine dejanskega stanu sodbe: »Der Urteilstatbestand hat eine gedrängte Darstellung des aus der mündlichen Streitverhandlung sich ergebenden Sachverhaltes unter Hervorhebung der in der Hauptsache von den Parteien gestellten Anträge zu enthalten.«

Koj, ko je načrt skupne konference postal zakon, se je pojavilo vprašanje, če k »stanju stvari« (Sachverhalt) spadajo tudi posledki izvedenja dokazov. Justična uprava je bila zlasti z ozirom na to, da zakon govori o »aus der mündlichen Streitverhandlung sich ergebenden Sachverhaltes« in ne »aus dem mündlichen Parteivorbringen (izraz, ki se često nahaja na drugih mestih zakona) sich ergebenden Sachverhaltes« mnenja, da spadajo v dejanski stan tudi posledki dokazovanja in je zastopala to svoje mnenje dosledno po

¹⁾ Glej „Slov. Pravnik“ 1913, št. 10 in 11, in 1914, št. 1.

²⁾ Hrvaški prevod našega § 417 ima izraz „činjenično stanje presude“, kar je po mojih mislih točneje, ker se označuje s tem dejanski stan kot del izdatka (odpravka) sodbe, dočim so „presudne činjenice“ samo tiste činjenice, s katerimi se sodbo utemeljuje.

svojih nadzornih organih. Tem argumentom se je praksa prilagodila in tako se se splošno sprejemali v dejanski stan tudi posledki dokazov.

Prišlo pa je to vprašanje zopet na dan z Grosserjevimi člankom »Der Urteilstatbestand« v »Gerichtszeitung« št. 25 z leta 1908. Grosser dokazuje, da posledki dokazov ne spadajo v dejanski stan. Temu mnenju se je pridružil Jessernig »Gerichtszeitung« št. 35 z leta 1910 s to utesnitvijo, da zadostuje, — kakor v nemškem civ. pr. redu — da se glede izvedeb dokazov v dejanskem stanu sklicuje na dotične zapisnike. Protivno mnenje pa zastopa August Černy v »Gerichtszeitung« št. 41 z leta 1910. Najodločneje in obširno se poteguje dr. Rudolf Schneider v članku »Gerichtszeitung« št. 47 z leta 1913 pod naslovom »Ist nach dem geltenden österreichischen Rechte zulässig, im Urteilstatbestande auf die Ergebnisse der Beweisaufnahme Bezug zu nehmen« za mnenje, da je to dopustno ter pobija s prepričevalnimi razlogi vse ugovore in protivne nazore. V tem članku tudi navaja, da se v poslednjem času pri deželnem trgovskem in pri višjem deželnem sodišču na Dunaju ventilira vprašanje, če ni, kakor se to godi že pri sodiščih praškega okrožja, dopustno, v dejanskem stanu samo sklicevati se na dokazne posledke.

V najnovjšem času je tudi predsedstvo višjega deželnega sodišča v Gradcu z razpisom z dne 3. januarja 1914 naznanilo svojim sodiščem, da višje deželno sodišče v Gradcu proti takemu načinu posvedočenja posledkov dokazov v dejanskem stanu ne bo ugovarjalo.

Toliko de lega lata.

De lege ferenda je justično ministrstvo koncem leta 1909 vložilo v državnem zboru načrt zakona o razbremenitvi sodišč (Gerichtsentlastungsgesetz). V tem glede vsebine dejanskega stanu sodb, ki niso kontumačne, ni še nobene premembe. Potem je ministrstvo koncem leta 1910. vložilo drug, popravljen načrt. V tem pa se glede dejanskega stanu v členu IV., točka 15, predlaga k § 417., odstavek 2., ta-le dostavek: »Statt der Darstellung der Ergebnisse des Beweisverfahrens kann auf die Akten verwiesen werden«. V motivih se izvaja, da dejanskega stanu kot takega ne kaže odpraviti, da pa se lahko opustijo podatki dokazovanja, rekoč, da ti za višje stopinje nimajo pomena, ker morajo te itak ves akt proučiti, »für das

Verständnis Dritter, die den Akt nicht kennen, zu arbeiten, kann aber nicht Aufgabe des Tatbestandes sein«. Justična uprava tedaj opušča svoj prejšnji nazor glede posledkov dokaza in se zadovoljuje s samim sklicevanjem na spise.

Dne 17. januarja 1912 je bila v dunajski »Juristische Gesellschaft« diskusija o imenovanem načrtu zakona, katere se je udeležil tudi sekcijski načelnik dr. vit. Schauer, predstojnik legislativnega oddelka v justičnem ministrstvu, ki je med drugim nastopno izjavil (glej »Jur. Blätter«, str. 4):

... dem vom Tatbestand gegebenen objektiven Bericht über den Sachverhalt folgen die Gründe mit den tatsächlichen Feststellungen, die vieles wiederholen müssen. Für die Urteilsfindung ist der Tatbestand dabei regelmäßig ohne Wert, weil das Urteil zumeist mündlich verkündet und dann erst ausgefertigt wird. Die Parteien bedürfen dieser Übersicht über den Prozeßstoff nicht, weil er ihnen bekannt ist und die Rechtsmittelgerichte dürfen sich auf den Tatbestand nicht verlassen, sondern müssen auf die Akten zurückgehen. Jedenfalls ist der Tatbestand, so wie er sich entwickelt hat, zu einer schweren Belastung der Richter und Kanzleien geworden. Das Justizministerium hat deshalb im Jahre 1908 eine Umfrage darüber eingeleitet, ob es sich empfehle, dem Richter freizustellen, statt eines besonderen Tatbestandes nur in den Urteilsgründen ... eine gedrängte Darstellung des Sachverhaltes, die zur Entwicklung der Gründe hinleitet, zu geben. Die Gerichtsinspektoren haben sich damals einhellig für die Beseitigung des Tatbestandes ausgesprochen, die Mehrzahl der Oberlandesgerichte dagegen für seine Beibehaltung, haben dabei jedoch die Wiedergabe der Beweisergebnisse für enbehrlich erklärt ... Auf diese Gutachten sind die Vorschläge der Regierungsvorlage zurückzuführen; sie wollen den Tatbestand entlasten, mit dem Nebengedanken die Frage seines Fortbestandes aufzurollen. Tatsächlich sind sie in der Kritik vielfach der Forderung begegnet, man solle den Urteilstatbestand ganz beseitigen und auch in parlamentarischen Kreisen sind Stimmen für diese Lösung laut geworden. Die völlige Abschaffung ist freilich nicht zu befürworten, wohl aber ist die Rückkehr zu den Vorschlägen der Regierungsvorlage der Z. P. P. zu erwägen, derart, daß im Tatbestande eine Verweisung auf die Protokolle und Schriftsätze zulässig sein soll und daß, wenn solche stattfindet, in die Entscheidungsgründe eine kurze Darstellung des Sachverhaltes aufzunehmen ist ...»

Ta izjava z merodajnega mesta je nad vse značilna. In prav z ozirom na to izjavo sem v oddelku I. tega spisa izrekel željo, da naj se pozvé pri našem ministrstvu, v katerem položaju se nahaja sedaj to vprašanje, kajti domnevam, da se in-camera caritatis niti zgorej navedena določba v načrtu zakona o razbremenitvi sodišč ne bi več vzdrževala.

Od te diskusije dalje v literaturi nisem več zasledil za lex ferenda kaj posebno pomenljivega, razun članka dr. Touaillona,

priobčenega v »Jur. Blätter št. 51 in 52 z leta 1912 z naslovom: »Soll der Urteilstatbestand beibehalten werden?« in članka dr. Wolfa v Ger. Zeitung št. 30 ex 1913 »Tatbestand und Gerichtsentlastungsgesetz«. Na prvo navedeno razpravo pa opozorujem vsakega, ki se zanima za vprašanje o dejanskem stanu. Z neodoljivimi argumenti dokazuje, da je dejanski stan docela odpraviti. Temu nasproti izginijo kot ničevi vsi ugovori v pravkar omenjenem članku dr. Wolfa, ki pledira za to, da se obdrži navedba dokaznih posledkov v dejanskem stanu.

2.

Sedaj se obrnimo k načrtu hrvaškega zakona. Najprej moram trditev iz oddelka I., da so se v načrt sprejele tudi določbe namernega zakona o razbremenitvi sodišč toliko popraviti, da se prav glede dejanskega stanu to ni zgodilo, temveč je naš § 417., odst. 2., doslovno preveden v § 495., odst. 2. načrta. V odstavku 3. pa je glede zavrnjenih dokaznih predlogov, ki jih je sprejeti v dejanski stan, citiran celo ves § 351., ki je po vsej vsebini enak našemu § 275., in ne samo njega odstavek 2., tako, da je v dejanski stan sprejeti tudi tiste dokazne predloge, ki so bili kot nevažni zavrnjeni.

V motivih se naglašaja, da je sprejeti v presudne činjenice tudi posledek dokaza in označenje, na katerem temelju da se je kaka dejanska navedba ali ponuden dokaz zavrnil kot nedopusten. Potem pa se nadaljuje s to-le karakteristično izjavo: Nalog dejanskemu stanu je, da razbremeni zapisnik. Spisanje zapisnika znatno obtežuje sodišče in onemogočuje ono slobodno in brzo poslovanje in rešitev ter je nujno, da se zapisnik omeji na ustanovljenje najpotrebnejšeg in da se sodelovanje strank pri spisanju zapisnika omeji na minimum. Taka odredba pa se more brez nevarnosti uvesti le, če je podana druga garancija za temeljito konstatiranje stvari. To je zlasti tam potrebno, kjer se na višji stopinji ne proizvaja nova razprava. Tuđ so vsi postopniki uvedli dejanski stan in polagajo nanj večjo važnost, nego li na zapisnik sam.

Vidi se torej, da je načrt krenil na diametralno nasprotno pot od one, po kateri gremo sedaj mi. Toda prepričan sem, da se bodo obrnili s te proti, ako bodo premostrili poprej pod točko I. navedeni razvoj tega vprašanja pri nas. Napredek ne vodi k dejanskemu stanu, ampak od njega proč. Naj pridenem tu še nekaj opazk.

Pri nas se prav radi tega, da se sodniki razbremenene, hoče odpraviti ali pa vsaj izdatno omejiti dejanski stan. Po načrtu pa bodo sodniki dobili še malo breme povrh, ker bo treba navajati tudi vsa zavrnjena dejanstva in dokazne predloge. To bo gotovo vplivalo na določitev števila sodnikov, vsaj pri večjih sodiščih.

Tudi pri nas je namen dejanskemu stanu, že po vladnih motivih k civilno-pravdnemu redu, da se vanj sprejmejo tudi one dejanske navedbe, ki se ne nahajajo v zapisnikih ali pripravljalnih spisih. Vendar pa ta namen ni alternativen, tako, da bi bilo sodniku na prosto, ali sprejme te navedbe v zapisnik ali pa v dejanski stan. Načelo je temveč, da je vse sprejeti v zapisnik, le če so slučajno katere navedbe izpuščene v zapisniku, zadostuje, da se naknadno sprejmejo zgolj v dejanski stan. Ali taki slučajji so pri nas jako redki. Običajno je vse, kar se nahaja v dejanskem stanu, vsebljeno tudi v zapisnikih, tako, da se višjim stopinjam navadno ni treba mnogo brigati za dejanski stan.

V motivih k § 495. načrta pa je taka alternativa izrečena naravnost za dopustno, da, daje se celo prednost navedbi v dejanskem stanu pred navedbo v zapisniku tako, da le ta izgubi svojo vrednost. S tem se pa postavlja v nasprotje k določbi § 283. načrta, ki — enako našemu § 209. — veleva, da je v zapisnik »uvrstiti ukratko i pregledno sadržaj onoga, što obe stranki navedoše o stanju stvari«. Mimo tega pa je tak princip jako nevaren tudi z drugega vidika. Kaj pa, ako sodnik ne sprejme navedeb v zapisnik, rekoč, da jih bo že sprejel v dejanski stan, potem pa to pozabi? Treba bo poprave (izpravljanja) dejanskega stanu, odnosno v postopanju pred okrajnim sodiščem, dokazovanja, da so se dotične činjenice res navedle na prvi stopinji.

Ali pa v primeru, da nastopi počivanje (mirovanje) postopanja in se po preteku roka razprava zopet povzame? Če je sodnik zidal na dejanski stan in radi tega opustil zapisati navedbe v zapisnik, potem se ne bo vedelo, kaj sta stranki doslej navajali. In stranki sami morda tega tudi več ne vesta.

Končno se mi vidi tudi trditev, da polagajo vsi novi postopki večjo važnost v dejanski stan nego v zapisnik, presplošna. Naš postopnik gotovo ne stoji na tem stališču in tudi nemški ne.

Sicer pa je priznanje v motivih, da sestavljanje zapisnika obremenjuje ustno razpravo, jako dragoceno, in dokaz več za moj prelog pod štev. III.

K završetku bi se dovolil pripomniti še to-le: Dejanski stan, kakoršen je pri nas in kakor je nameravan v načrtu, ni formaliziran in ne opravlja nobenih organskih funkcij v pravdi. Služi le komoditeti strank, ki pa tudi nima mnogo vrednosti, ker je strankam pravdni material itak znan. Da bi služil tudi prizivnim sodiščem, to ni res. Jaz za svojo osebo si niti prizivne razprave ne upam določiti na podstavi samega dejanskega stanu. Morda bo, kakor je zamišljen v načrtu, pač v večjo oporo prizivnemu sodišču, kadar se bo izpodbijala prvosodna sodba iz razlogov pomanjkljivosti postopanja. Če pa se bo izpodbijala tudi dokazna ocena ali uveljavljalo nesoglasje sodbe s spisi, potem bode prizivni sodnik moral poseči tudi po zapisnikih.

Ali prvi sodnik nima opravljati dela za prizivnega sodnika. Letà naj se sam informira iz spisov brez »hofmeistra«. Gotovo se tudi revizijski sodnik ne bo zadovoljil samo z dejanskim stanom.

Torej proč z njim. Stvarni položaj in posledke dokazov je, kolikor se potrebujejo za utemeljitev sodbe, navesti v razlogih. Edino v slučaju, če kaka stranka na prvi stopinji ni bila zastopana po odvetniku in hoče ta stranka vložiti priziv po odvetniku, bi dejanski stan, kakor ga namerava načrt, utegnil biti potreben. Ali temu je prav lahko odpomoči s tem, da odvetnik pregleda spise na sodišču, oziroma, ako ne biva na kraju sodišča, da si da poslati spise od pravnega sodišča. Če bi stranka prišla k odvetniku tako pozno, da bi spisi ne došli več pravočasno, naj se pa prizivni rok ex lege avtomatično podaljša za par dni potem, ko so spisi dospeli na sodišče. Sicer pa bi tudi to lahko odpadlo, ako se uvede obligatoren poduk stranke ob razglasitvi sodbe, da mora, ako hoče vložiti priziv po odvetniku, zadosti zgodaj podati se k njemu, da bo mogoč v 14 dneh rekvirirati spise in vložiti priziv.

Nepotrebno dejanskega stanu pa bi bila tem evidentnejša, ako bi se zapisovanje podatkov razprave odredilo tako, kakor sem v oddelku III. obrazložil.

VII.

Dodatek.

V predstojećih člankih sem hrvaško javnost zlasti skušal opozoriti na nekatere partije našega civilnopravnega postopnika, ki se mi vidijo reforme najbolj potrebne. Naj mi hrvaški juridični krogi ne

zamerijo in naj ne smatrajo, da se hočem kako vmešavati v njihove prilike. Mnenja sem namreč, da smo vsi Cislitvanci, ker ste izmed inozemci izkazali prvi našemu zakonu visoko čast, da si ga skoro integralno usvojite za svoje dežele, dolžni, da s svojimi izkustvi pokažemo na tiste strani našega zakona, ki potrebam prakse in socialnemu namenu pravnega postopnika manje odgovarjajo.

Pristavil pa bi rad še neko pripombo.

V ustnem postopku, ki kakor naš, ne pozna takozvane »volle Berufung«, je kardinalna točka zapisovanje posledkov razprave na prvi stopinji, takorekoč pismenost v ustnosti. Ako je tako urejeno, da je izčrpno in ne moti ustnosti ter ne zavlačuje razprave, potem bo postopanje hitro in kratko, obenem pa tudi temeljito.

Jaz sem v članku pod III. podal tozadevne nasvete. Če so dobri ali ne, to naj bi se ugotovilo s poskusi.

Pravniško društvo v Zagrebu namerava prirediti posebne diskusije o načrtu. Naj bi se v te diskusije privzeli še poskusi. Jaz si predočujem stvar tako-le:

Sestavi se konsez, obstoječ iz sodnika in dveh odvetnikov kot zastopnikov strank. Za snov naj se vzame kaka že odločena pravda, v katero se pa sodniku ne dá vpogleda. Vprizori naj se ustna sporna razprava popolnoma po predpisih načrta. Sodnik naj narekuje zapisnik po zmislu predpisov v načrtu (Staffelprotokoll, Resuméprotokoll). Takih poskusnih razprav naj bi se opravilo gotovo število; začelo naj bi se z enostavnimi, končalo pa z zamotanimi pravnimi. Potem naj se v drugi seriji poskusov samo ustno razpravlja, sodnik naj po razpravi sam zapiše posledke razprave, dá ta spis odvetnikoma na vpogled, v zapisnik sam pa sprejme le okolnosti, navedene v §§ 281. in 282. načrta. Končno naj se kritično in na vse strani primerjajo med sabo posledki prve in druge vrste poskusov in določi, kateri način zapisovanja je bolj prikladen, ter se končno za njega odloči, in pri justični upravi in tudi javno poteguje zanj. Empirija je roditeljica teorije.

Morda bi kazalo take poskuse delati tudi po deželi na sedežih zbornih sodišč. S tem bi se dobilo več primerjalnega gradiva.

XXVII. redna glavna skupščina.

Dne 26. prosinca t. l. zvečer se je vršila letošnja glavna skupščina društva „Pravnik“. Otvoril jo je predsednik g. dr. Danilo Majaron ob 1/29. in najprvo pozdravil navzoče društvenike ter poročevalca „Slov. Naroda“ in „Laibacher Zeitung“. Tajnik prečita pismeni pozdrav tržaške podružnice. Nato se je prestopilo k dnevnemu redu.

I. Nagovor načelnika.

Slavna skupščina!

Ravno danes pred 25. leti zbralo se nas je 34 slovenskih pravnikov v stari mestni dvorani. Večina izmed tedaj navzočih so pomrli; kar nas je ostalo še živih, smo se postarali za 25 let. Prišli smo bili vsi, starejši in mlajši, z navduševalno zavestjo, da izpolnimo veliko dolžnost svojega poklica in srca svojega. Nagovoril nas je deželnosodni svetnik Ivan Vencajz in nam naznanil v imenu osnovalnega odbora, da so pravila za društvo „Pravnik“ oblastveno priznana in da imajo pravniki slovenskega naroda svoje zakonito društvo. V iskrenih besedah nam je razložil pomen in namen novega društva. Nato smo izvolili vzklikoma za društvenega načelnika: odvetnika dr. Franja Papeža, v odbor pa so bili po listkih izvoljeni iz Ljubljane: drž. pravdnika substitut in državni poslanec dr. Andrej Ferjančič, notar Ivan Gogola, finančne prokurature pristav Emil Gutmann, dež. sod. pristav Anton Levec, odvetniški kandidat dr. Danilo Majaron, dež. sod. svetnik Karel Pleško, dež. sod. svetnik Ivan Vencajz, nadalje avskultant dr. Janko Babnik v Litiji, odvetnik dr. Janko Serneč v Mariboru in dež. sod. svetnik Bogdan Ternovec v Trstu. Za preglednika računov sta bila izvoljena dr. Fran Munda, odvetnik, in dr. Jernej Zupanec, predsednik notarske zbornice, v Ljubljani.

To je bila ustanovna skupščina društva „Pravnika“, ki si je v svojih pravilih postavilo za temeljni smoter: gojiti pravne in državne vede s tem, da izdaja strokovni list v slovenskem jeziku, da pospešuje izdavanje zbirk zakonov in drugih strokovnih knjig v slovenskem jeziku, da si osnuje strokovno knjižnico in da prireja predavanja in razprave na društvenih shodih.

Današnja glavna skupščina stoji torej ob koncu društvene petindvajsetletnice in ob začetku nove dobe. Ni mi dana naloga, da bi v svečanostni besedi govoril o vsej prošlosti našega društva, vendar pa mi bodi dovoljeno, da s skromnimi stavki opozorim že danes na osnovne ideje in dela društva „Pravnika“ v prošlem četrletju.

Naši predniki, ki so zasnovali naše društvo, so vedeli, zakaj so to storili. Ustanovitev „Pravnika“ je bila predvsem živa praktična potreba.

Leta 1882. je bila izšla znana jezikovna naredba ministra dr. Pražáka, s katero se je odločno zaukazalo izvrševanje čl. XIX. drž. osn. zak. tudi za slovenski jezik v sodnih uradih; raba slovenskega jezika, ki je bila še malo prej nedovo-

ljena, ki je po vrhovnosodnem judikatu povzročila celo ničnost postopanja, ta je prišla naenkrat do svoje zakonite veljave in slovensko uradovanje ni bilo več izjema, temveč je postalo pravilo po mnogih okrajih, koder prebivajo Slovenci. Slovenski pravniki pa so bili na vse to zelo nezadostno pripravljeni. Njihovo tedanje glasilo „Slov. Pravnik“, ki ga je izdajal dr. Moše in urejeval dr. Tavčar, je prenehalo izhajati koncem l. 1883., torej ravno ob času, ko ga je bilo najbolj potreba. Nasprotniki slovenskega uradovanja, katerih je bilo v sodni birokraciji še več kot dovolj, so seveda izkoriščali ta nedostatek in porogljivo trdili, da niti ni sredstev za slovensko uradovanje. Potrebo slovenskega pravniškega lista so uvideli celo višji sodni uradniki v Ljubljani, ki sicer niso bili slovenskega mišljenja, ter so nagovorili dr. Mošeta, da je začel l. 1888. zopet izdajati „Slov. Pravnik“, obenem pa odlično sodelovali pri tem letniku. Toda tudi ti so omahnil, in „Slov. Pravnik“ bi bil gotovo zopet prenehal izhajati, da ni prišla in se obistinila rešilna misel.

Slovenski pravniki so uvideli, da edino-le stanovitno združenje pravniških sil more jamčiti za obstanek pravniškega glasila in da treba tudi Slovincem pravniškega društva, kakršno so že imeli v isti namen n. pr. Čehi v Kraljevini in posebej na Moravskem, potem zlasti tudi Hrvatje, torej narodi, veliko bolj močni celo z lastnim vseučiliščem.

Da se je osnovateljem našega društva ta namen popolnoma posrečil, konstatujemo lahko z velikim zadoščanjem, kajti slovenski pravniški list je v resnici izhajal kot lastnina društva „Pravnika“ vseh 25 let društvenega obstanka. Če bi društvo ne imelo pokazati nič drugega, kakor 25 letnikov „Slov. Pravnik“, ki je bil po svoji ureditvi in vsebini v marsičem enakovrsten pravniškim listom drugih narodov v nerazmerno ugodnejšem položaju, — bilo bi že to dovolj, da se mu kot kulturni instituciji izreka polno priznanje!

Osnovatelji društva so smatrali nadalje za najnujnejšo nalogo, da se izda slovenska pravna terminologija. O potrebi takega slovnika za pravno prakso in slovensko pravno slovstvo ni treba govoriti. S posebno vnemo so se društveniki takoj lotili tega dela in izpisovali termine iz raznih zakonikov. Gradivo je uredil društveni odbornik dr. Babnik in že leta 1894. je izšla v založbi c. kr. dvorne in državne tiskarne nemško-slovenska pravna terminologija. Danes ta dan je že pošla in gotovo je, da druge popolnjene ne bo, če se ne zavzame zanjo čimprej društvo „Pravnik“.

V programu društva je bila tudi iz prvega začetka priročna „zbirka avstrijskih zakonov v slovenskem jeziku“, podjetje, o čigar potrebi tudi ni treba besede izpregovoriti. Koj v prvih dveh letih društvenega obstanka sta izišla I. zvezek s kazenskim zakonom in II. zvezek s kazensko-pravdnim redom. Potem je izdalo društvo l. 1902. III. zvezek z izvršilnim redom; l. 1906. IV. zvezek s civilno-pravdnimi zakoni; l. 1908. V. zvezek z zakoni o javnih knjigah, ne le v slovenskem, temveč tudi hrvaškem jeziku; l. 1910. VI. zvezek s predpisi o nespornih pravnih stvareh in VII. zvezek z državnimi osnovnimi zakoni.

Gotovo je, da bi eden ali drugi zvezek ne bil danes na razpolago in zabit bi zbirke celo morali pogrešati, da ni bilo društva „Pravnika“, ki je obračalo tudi na to svojo skrb in dajalo urednikom moralno ter gmotno podporo.

Delovanje društva v zadnjih 25. letih po zmislu teh treh prvotnih poglobitvinih nalog oznanjajo torej vidni spomeniki, ki razširjeni po slovenskem ozemlju služijo pravnikom v njih kulturnem delovanju.

Omenjene tri poglobitvene naloge pa še davno niso končane, ker sploh ne morejo biti končane. Dokler bo kaj slovenskega pravištva, zahteval bo njegov ugled in poklic, da izhaja njegovo strokovno glasilo v duhu časovnega in narodovega napredka. Vedno prenavljanje pravnega polja in narodovega izražanja zahteva sporedno literarno delovanje pravnika. Tako ostanejo še nadalje naloge našega društva glede izdavanja „Slov. Pravnika“, glede pravne terminologije in glede zbirke zakonov v slovenskem jeziku. Te naloge bodo tem širše, ker se je vzel v program tudi ozir na hrvaško uradovanje v Istri in Dalmaciji, najprej dejansko, zadnji čas pa tudi programatično v premenjenih društvenih pravilih.

Poleg teh nalog je izpolnjevalo naše društvo tekom zadnjih 25 let tudi druge uvaževanja vredne stanovske in kulturne naloge, kakor je to razvidno iz bogate kronike vseh društvenih let. Predaleč bi segalo, če bi hotel navajati, četudi le važnejše dogodke.

Lepo, tudi za bodočnost pomenljivo znamenje je, da je v društvu vseh 25 let vladala kolegialna sloga. Niti na glavnih skupščinah, niti na drugih društvenih shodih ni prišlo do nobenih nesporazumov, še manj pa do sporov. Društvo je tudi na svojih izletih, katerih je bila osobito prvi čas lepa vrsta, pripomoglo, da so se slovenski pravniki spoznavali in zbliževali. Društvo je gojilo stike z jezikovno najbližjim pravničkim društvom v Zagrebu, kakor sta se glasili obeh društev radi ozirali drugo na drugo.

Vse to je pripomoglo, da društvo uživa ugled in zaupanje pri svojih društvenikih, pa tudi v širših krogih. Predsodki, ki so se prva leta obračali proti društvu, so izginili, ker je društvo s svojim delovanjem pokazalo, da se drži strogo svojih pravil in da ima edino-le stvarne, znanstvu in praksi ustrezajoče tendence. Isto je trditi tudi o društvenem glasilu „Slov. Pravniku“, kateremu so se radi tega izrekala že raznokrat priznanja.

Premoženje društva se je razvijalo ugodno. Dobivalo je tudi subvencije za izdajo terminologije, zadnjo in najizdatnejšo podporo od Zveze slovenskih odvetnikov.

Število članov je bilo različno v različnih dobah. V drugem letu društvenega obstanka je bilo 174 članov, potem je število nekoliko padalo, pa se zopet dvignilo v različnih letih. Zadnji čas pa se je osobito po zaslugi novih društvenih poverjenikov tako lepo pomnožilo, da je znašalo začetkom tega leta 216:

Najlepše pa je, nekako vezilo za petindvajsetletnico, dejstvo, da se je v prošlem mesecu ustanovila posebna podružnica našega društva z okoli 70 člani v Trstu, kjer sta ob ustanovitvi društva „Pravnika“ bila poleg Bogdana Ternovca samo dva avskultanta naša člana. Poroča se pa tudi, da se v kratkem osnujeta društveni podružnici še v Gorici in v Celju.

To naj, gospoda moja, zadostuje za kratek pregled društvene 25letne prošlosti. Omenjeno je le poglobitveno, pa to je dovolj, da se hvaležno spominjamo onih mož, ki so nam to društvo zasnovali, in tudi onih mož, ki so mu ves čas pomagali do vzleta v pravi smeri. To je tudi dovolj, da se lahko veselimo storjenega dela.

Ob 25letnici ne more biti lepše zavesti, kakor je ta, da društvo po svojih močeh ni opešalo, marveč je še vedno krepkega stasa, zdravega duhá in vztrajne volje. To pa so svojstva, ki jamčijo za nove uspehe v novi dobi. Odbor, ki je srečen, da v tem času stoji na čelu društva, želi od srca, da bi se društvo tudi v bodoče ponašalo s čim večjimi uspehi v korist domačega pravoznanstva in v prospeh izvrševanja vzvišenih pravniških poklicev!

Nagovor načelnikov je bil sprejet z živahnim odobravanjem, na kar je načelnik naznanil, da bo odbor stavil pri peti točki dnevnega reda primerne nasvete glede proslave društvene petindvajsetletnice.

II. Letna poročila.

a) Društveni tajnik g. dr. Mirko vitez Grasselli je prečital naslednje poročilo:

Slavna glavna skupščina!

Na XXVI. redni glavni skupščini izvoljeni odbor se je v svoji seji dne 14. februarja 1913 konstituiral tako-le: dr. Danilo Majaron, načelnik; dr. Oton Papež, načelnika namestnik; dr. Mirko vitez Grasselli, tajnik; dr. Josip Lavrenčič, blagajnik; Božidar Bežek, knjižničar; v nadzorstvo društvenega glasila so bili izvoljeni dr. Oton Papež, dr. Fran Mohorič in Ivan Škarja.

Društvo je imelo koncem lanskega leta 1 častnega člana in 201 rednega člana; tekom leta je pristopilo 74 novih članov, odpadlo pa vsled smrti in izstopa 14 članov, tako da znaša koncem leta 1913 število članov: 1 častni član in 262 rednih članov. Opozoriti moram, da v številu 74 na novo vstopivših članov še niso šteti oni tržaške podružnice in seveda tudi ne oni, ki so pristopili društvu po novem letu. Vseh teh je tudi prbližno 60—70, tako da se je število članov tekom dobrega leta skoraj podvojilo. Z zadovoljstvom moramo poudarjati to okolnost, zlasti radi tega, ker se ena glavnih nalog odbora, — katero bo pa novi odbor tudi moral vzeti v svoj program — to je sistematična propaganda za pristop novih članov radi nepričakovane zaposlenosti odbora in njegovih članov letos še ni dala izvesti v tem obsegu, kakor bi si bil odbor to želel.

Umrli so dolgoletni člani gg. dr. Josip Kušar, odvetnik v Kranju; dež. sod. svet. v p. J. P. Vencajz, odvetnik v Ljubljani; Matej Andrejevič Trnovec, c. kr. dvorni svetnik v pokoju v Trstu in Josip Prevec, c. kr. okrajni sodnik v Logatcu. Umrlih se je društveno glasilo več ali manj obširno spominjalo.

Odbor je imel tekom leta 26 sej, razen tega se je vršila poleg redne glavne skupščine dne 12. februarja 1913 tudi izredna glavna skupščina dne 11. avg. 1913. V kroniki društva „Pravnik“ znači število 26 rednih letnih sej in dveh glavnih skupščin rekord — katerega pa bo lekoče leto, kakor vse kaže, še posekalo, ker čaka novi odbor še ogromno delo.

Le v prvi seji dne 14. februarja 1914 je sklenil odbor, da se na sedežih vse bornih sodišč ustanove poverjenišтва ter imenoval zaeno poverjenike in sicer za Celje g. dr. Juro Hrašovca, odvetnika v Celju; za Celovec dr. Janka Brejca, odvet. tam; za Gorico g. dr. Gregorja Žerjava, odvet. kandidata v Go-

rici; za Maribor dr. Franjo Rosina, odvetnika v Mariboru; za Novo mesto gosp. dež. sod. svetnika Toporiša in za Trst-Rovinj odvetniškega kandidata dr. Egona Staréta.

Ideja poverjeništev je padla na rodovitna tla; že v prvi polovici leta so pogajanja društvenega odbora z gospodi poverjeniki dospela tako daleč, da je naprava poverjeništev zadobila konkretnjšo obliko v nameravani ustanovitvi društvenih podružnic, ki naj bi poslovale na sedežih vseh zbornih sodišč hrvatsko-slovenskega ozemlja.

V to svrhu je bilo treba premembe pravil; sklicala se je izredna glavna skupščina na dan 11. avgusta 1913 v Ljubljano. Skupščina je enoglasno odobrila premembo pravil, kakor jo je predlagal g. društveni predsednik po dogovoru z nekaterimi gospodi poverjeniki. Nova pravila je ministrstvo za notranje zadeve odobrilo z razpisom z dne 1. oktobra 1913 št. 36.504.

Trije poverjeniki so posebno uspešno delovali, to so tržaški poverjenik dr. Egon Staré, goriški dr. Gregor Žerjav in celjski dr. Juro Hrašovec; uspeh njihovega požrtvovalnega in rodoljubnega delovanja je, da imamo v Trstu že jako agilno podružnico, ki se je ustanovila dne 21. decembra 1913, med tem ko se v Gorici podružnica ustanovi še ta mesec, v Celju pa, kakor smemo upravičeno pričakovati, še tekom tega leta. Morda se v istem času posreči ustanoviti še tudi podružnico v Novem mestu in Mariboru.

Poročilo o ustanovitvi tržaške podružnice prinaša letošnja prva številka „Slovenskega Pravnika“ na strani 29; tudi dnevno časopisje je o stvari obširno poročalo.

Zato bodi tu-le na kratko omenjeno, da se je ustanovnega občnega zbora udeležila deputacija centralnega društva (dr. Švigelj, ar. Babnik, dr. vit. Grasselli, dr. Tomšič), da šteje podružnica nad 50 članov in da se je podružnični odbor konstituiral tako: načelnik dr. Matej Pretner, načelnika namestnik d. s. svet. Matej Primožič, dr. Boštjančič prvi tajnik, dr. Sušanji drugi tajnik, dr. Egon Staré blagajnik, dr. Volčič knjižničar in odborniki dež. sod. svetnik dr. Dougan, dr. Slavik, dr. Šavnik.

Po pravilih spada med pglavitne naloge društva Pravnika izdajanje strokovnega lista in prirejanje izdaj zbirke zakonov.

Društveno glasilo „Slovenski Pravniki“ je izpolnilo letos svoj trideseti letnik, torej tudi nekaj jubilej. Urednik lista je gosp. dr. Danilo Majaron, kot sourednika poslujeta sod. svet. Bežek in okr. sod. dr. vitez Grasselli.

List dobivajo člani brezplačno, poleg tega ima list 151 naročnikov; ker pridejo poleg 4 dolžnostni eksemplari, 9 eksemplarov v zameno in 15 brezplačnih eksemplarov, dosedanja naklada 500 izvodov z ozirom na naraščajoče število članov ne bo zadoščala in se naklada zviša na 600 izvodov. Tiskarna je zvišala radi znanega tarifnega boja v tiskarski obrti ceno za tisk, tako da bomo pri listu upoštevajoč tudi višjo naklado računali za prihodnje s precejšnjo novo obremenitvijo. Le če se število članov v še večjem številu množi kakor dosedaj, bo mogoče izhajati z dosedaj nastavljenim naročnino, sicer se bo morala zvišati.

Vesel pojav naraščajočega zanimanja za društveno delovanje in zlasti za njegovo glasilo najti je v tem, da se je število sotrudnikov tekom leta nepričakovano pomnožilo. Še predlansko tajnikovo poročilo se v tem oziru bridko

pritožuje, češ da mora urednik sam s petimi sodniki zdravati in izdajati ves list. Danes šteje list več kakor štirideset več ali manj stalnih sodnikov in kaže izkušnja najzadnjega časa, da se bo posrečilo uredništvu pridobiti še več sodnikov tudi iz takih panog pravne vede, ki se pri nas dosedaj znanstvenoliterarno skoro prav nič niso obdelovale. Med svoje sodnike pa šteje „Slov. Pravnik“ nastopne gospode: dr. Rudolf pl. Andrejka, dr. Friderik Babnik, Božidar Bežek, dr. Dermota, dr. Metod Dolenc, dr. Erih Eberl, dr. Milan Gorišek, dr. Fran Goršič, dr. Mirko vitez Grasselli, dr. Juro Hrašovec, Ivan Kavčnik, dr. V. Kisovec, dr. Al. Kobal, Jakob Kogej, dr. Josip Lavrenčič, dr. Lapajne, dr. Karel Laznik, dr. Lipold, dr. Danilo Majaron, dr. Fran Mohorič, dr. Avgust Munda, Miho Obuljen, dr. Edvard Pajnič, dr. Oton Papež, dr. Vladislav Pegan, dr. Janko Polec, dr. J. Polenšek, Matej Primožič, dr. I. Pučnik, dr. A. Rakun, dr. Fran Rosina, dr. Ignacij Rutar, dr. Otokar Rybač, dr. Pavel Skaberne, Ivan Skarja, dr. Hubert Souvan, Janko Serneč, dr. Anton Švigelj, Alojzij Trstenjak, Fran Višnikar, dr. Josip Wilfan, dr. Fran Windischer, dr. Fran Zupanc, dr. Greg. Žerjav, dr. Žirovnik in Žun Valentin.

Na iniciativo g. ministerialnega tajnika dr. pl. Andrejke razširi se rubrika „Osebne vesti“ v „Slov. Pravniku“ tako, da bo list za naprej prinašal na podlagi uradnih novin in strogo točno vsa naznanila, ki se tičejo pravnških imenovanj, otvoritev pisarn, preselitev, odlikovanj i. t. d., kolikor se nanašajo na Slovence in slovensko-hrvatsko ozemlje sploh. Ni mi treba povdarjati, kake važnosti je ta uvedba in kako živi potrebi odgovarja tak izkaz.

Kar se tiče vsebine, menim, da „Slov. Pravnik“ pretečeno leto ni zaostajal za svojimi predniki, prepričali se bodete o tem, če primerjate kazalo v letošnji sklepnii številki s kazali prejšnjih letnikov.

Zbirka društvenih zakonov je dospela do sedme knjige. Pripravlja se kot VIII. knjiga občni državljanski zakon, kot IX. trgovski zakon in menični red. Slednje urejuje g. svet. tajnik dr. Janko Polec; na razpolago mu je Škofičev prevod in pa bogati material, katerega je pripravil svetnik Regally povodom prevajanja občnega državlanskega zakona. Gosp. dr. Polec upa svoje delo prav hitro, morda še tekom tega leta dokončati.

Isto velja o prevodu obč. drž. zakonika. Gospodje, ki čitate „Razne vesti“ v „Slov. Pravniku“ ste poučeni o tem, kako je s tem prevodom. Ker vlada za ta prevod upravičeno zanimanje, bodi mi dovoljeno, da na kratko še tudi na tem mestu poročam v tej zadevi. Gosp. sodni svetnik Regally priredi prevod občnega državlanskega zakonika z judikati in pravoreki. Razen tega se sprejmo v tekst v petitu inanjši zakoni, naredbe in dvorni dekreti v obsegu a la Manz in Geller. V dodatku se prirede 1. zakoni o denarstvu, 2. o posebnem zakonskem pravu, 3. o razlastitvenem pravu, 4. zakon o zasilnih potih, 5. zakoni o posebnem dednem pravu (domačijsko) pravo, 6. zakoni in naredbe o prepovedanih pogodbah 7. izpodbijalni zakon, 8. zakon o kupčijah na obroke. Razen slednje navedenih dveh zakonov in nekaterih oprem pri obč. drž. zakonu od §-a 917. naprej je sedaj ves material odboru na razpolago.

Z ozirom na izredno važnost občnega državlanskega zakona, posebno glede terminologije, tehničnih izrazov i. t. d. je odbor sestavil posebno komisijo, ki sedaj revidira ves prevod. Ta revizija je dospela do §-a 422. k. z. Material,

katerega pripravi komisija, izroča se še jezikoslovcu g. prof. Lokarju, ki je to recimo sklepno revizijo že tudi dovršil do §-a 199. o. d. z.

Vse to delo se razvija tako, da je pričakovati, da izide tekom leta 1914 o. d. z. v zgoraj začrtanem obsegu.

Gospod prevajatelj in društveni odbor sta si nujnosti zadeve v svesti; material je pa ogromen in silno težaven. Zato pa smemo upati, da dobimo s tem zakonom nekaj tako dovršenega, kakoršnega dosedaj še ni bilo.

V pretečenem letu je društvo postavilo blagopokojnemu dr. Edvardu Volčiču na novomeškem pokopališču krasen nagroben spomenik. Popis spomenika glej na strani 283 št. 12 „Slov. Pravnika“ ex 1912. Načrt za spomenik je napravil J. Vavpotič, kamnoseška dela je izvršil J. Lukšič. Kolavdacijo sta po odborovem nalogu izvršila g. sod. svet. Josip Žmavec in dr. Štefan Kraut. Vdova dr. Volčičeva se je odboru v genljivem pismu zahvalila ter obenem prosila za ureditev dr. Volčičeve knjižnice, kar se zgodi.

Po svojem predsedniku in podpredsednikn se je odbor dne 17. februarja 1913 udeležil posvetovanja o reformi naših gimnazij. Odbor je bil tudi zastopan v deputaciji, ki se je v tej zadevi zglasila pri ekscelenci gospodu deželnem predsedniku.

Zvesti našim načelom smo tudi pretečeno leto gojili kar najintenzivnejše stik zlasti s hrvaškim, pa tudi z ostalim slovanskim pravoznanstvom. Naj v tem oziru le navedem spise in notice o ljudskih vseučiliških predavanjih v Zagrebu, o predavanjih na zagrebški univerzi, o novem hrvaškem strokovnem glasilu, „Pravnik“, o delovanju pravnčkoga društva v Zagrebu in Pravniške jednote v Pragi, o sestanku hrvaških pravnikov v Osjeku, o delovanju društva odvjetnika v kraljevini Hrvatskoj, o hrvatski zakonodaji i. t. d. Ne tajim pa, da se ne bi dalo v tem pogledu še veliko več storiti; upam in za svojo osebo sem prepričan, da bo društvo „Pravnik“ prav kmalu tudi v tem oziru smelo kazati na pozitivne uspehe. S tem sem vam, gospoda moja, podal kratko sliko odborovega delovanja v preteklem letu in prosim da blagovoli slavna glavna skupščina to poročilo vzeti naznanje.

Skupščina je vzela to poročilo z odobravanjem na znanje, potem ko se je bila dvignila raz sedeže v čast spominu lani zamrlih članov.

b) Društveni blagajnik g. dr. Josip Lavrenčič je predložil o blagajniški upravi društva „Pravnik“ v Ljubljani za leto 1913 naslednji

r a č u n.

A. Denarni promet.

Dohodki :

Članarina in naročnina	do l. 1912	. . . . .	2813 K 50 h
„ „ „	za „ 1913	. . . . .	2421 „ — „
„ „ „	„ „ 1914	. . . . .	170 „ — „
			<u>5404 K 50 h</u>
		Prenos . .	5404 K 50 h

	Odnos . . .	5404 K 50 h
kupnina za prodane letnike in številke „Slov. Pravnika“	72 „ 17 „	
kupnina za izvršilni red	48 „ 75 „	
kupnina za „Državni osnovni zakon“	358 „ 10 „	
kupnina za razpravo „Iz delovanja mladinskega sodnika“	4 „ 04 „	
obresti glavnice pri Spl. kred. društvu v Ljubljani	152 „ 04 „	
razni dohodki	11 „ — „	
	skupaj	6050 K 60 h
K temu je prišteti prebitek iz l. 1912	2094 „ 40 „	
Vsi dohodki znašajo torej	8145 K — h	

Izdatki:

Uredniški in sotrudniški honorar za l. 1912	258 K 50 h	
„ „ „ „ „ „ 1913	1091 „ — „	1349 K 50 h
za knjižnico: račun iz l. 1912	96 K 60 h	
„ „ „ „ „ „ 1913	107 „ 25 „	203 „ 85 „
za tisk „Slov. Pravnika“ in tiskovine za l. 1912	974 K 40 h	
„ „ „ „ „ „ „ „ 1913	1804 „ 80 „	2779 „ 20 „
za časopise	80 „ — „	
nabiralnina	63 „ 80 „	
provizija poštne hranilnice	7 „ 98 „	
pristojbinski namestek	21 „ 86 „	
upravni stroški odbora	96 „ 05 „	
razno (papir, tožni stroški, odpisi, i. t. d.)	164 „ 95 „	
	skupaj	4767 K 19 h
Ako se od dohodkov po	8145 „ — „	
odštejejo, izdatki po	4767 „ 19 „	
ostane prebitek v znesku	3377 K 81 h	

Denarni promet je znašal tedaj . . . . . 12912 „ 19 „

B. Državni osnovni zakoni. (Zbirka VII.)

Račun dohodkov in izdatkov.

Dohodki:

Leta 1910 sprejete kupnine	164 K 70 h	
„ 1911 „ „	151 „ — „	
„ 1912 „ „	29 „ 58 „	
„ 1913 „ „	358 „ 10 „	
	skupaj	703 K 38 h

Izdatki:

Leta 1910 izkazani izdatki za vezavo, tisk in upravne stroške	1532 K 33 h
„ 1911 izdatki za poštnino	— „ 60 „
„ 1912 pisatelju izplačan honorar	200 „ — „
„ 1913 izrjevalni in upravni stroški	58 „ 92 „
skupaj	<u>1791 K 85 h</u>
Ako se z izdatki primerjajo dohodki po	703 „ 38 „
ostane primanjkljaja	1088 K 47 h
ki se popolnoma pokrije s knjižno zalogo v vrednosti po 1912 K	
in terjatvami na kupninah	18 „ 1930 „ — „
tako, da izkazuje zbirka VII. po odbitku primanjkljaja	<u>1088 „ 47 „</u>
še preostanek v dobro	841 K 53 h

C. Izvršilni red. (Zbirka III.)

Aktiva:

Čisti prebitek izkazan l. 1912	272 K 48 h
l. 1913 sprejete kupnine in plačani zaostanki	48 „ 75 „
skupaj	<u>321 K 23 h</u>

Ta znesek je zapopaden v gotovini po 3148 K, naloženi pri Spl. kred. društvu v Ljubljani.

K temu je prišteti še knjižno zalogo v vrednosti	1798 „ — „
tako, da izkazuje zbirka III. imovine	2119 K 23 h

Pasiv ni.

D. Občni državljanski zakonik. (Zbirka VIII.)

Aktiva:

Terjatev proti prevajalcu	200 K — h
-------------------------------------	-----------

Pasiv ni.

E. Sklad za dr. Volčičev spomenik.

Leta 1912 izkazani dohodki	796 K 40 h
„ 1913 darovi	10 „ — „
skupaj	<u>806 K 40 h</u>
Izdatki za načrt in spomenik skupno	746 „ 40 „
ostanek po	60 K — h

je naložen pri Spl. kred. društvu.

F. Premoženje.

Aktiva:

Pri Spl. kred. društvu v tek. računu št. 295 naloženo 3148 K — h	
v poštni hranilnici št. 63715	202 „ 84 „
v roki blagajnika	26 „ 97 „
Prenos	<u>3377 K 81 h</u>

	Odnos . . .	3377 K 81 h
ostanek dr. Volčičevega sklada, naložen pri Spl. kred. društvu . . .	60 „ — „	
zaostale članarine in naročnine do 1912	395 „ — „	
„ „ „ „ za 1913	1569 „ — „	
zaloga izvršilnega reda (zbirka III.)		
173 vezanih izvodov à 4 K	692 K	
248 nevezanih izvodov à 3 K 25 h	<u>806 „</u>	1798 „ — „
zaloga državnih osnovnih zakonov (zbirka VII.)		
478 vezanih izvodov à 4 K	1912 „ — „	
terjatve na kupninah za zbirko VII.	18 „ — „	
73 izvodov „Iz delovanja mladinskega sodnika“ à 20 h	14 „ 60 „	
vrednost knjižice	800 „ — „	
inventar	386 „ — „	
terjatev proti prevajalcem	<u>200 „ — „</u>	
skupaj		10530 K 41 h

Pasiva:

terjatev mestne občine ljubljanske na posojilu	2700 K — h
ostanek računa Narodne tiskarne	156 „ 50 „
za l. 1913 neizplačan honorar	165 „ — „
račun knjižarne Manz	<u>16 „ 10 „</u>
skupaj	3037 K 60 h
Ako se od akt. premoženja po	10530 K 41 h
odbijejo pasiva po	<u>3037 „ 60 „</u>
ostane čistega premoženja	7492 K 81 h

Poročilo se je z zadovoljstvom odobrilo in na znanje vzelo.

e) Poročilo knjižničarja g. dež. sod. svet. Božidarja Bežka.

Slavna glavna skupščina!

Poročilo o društveni knjižnici pač ne more biti obširno, ker so bile nabave novih knjig v preteklem letu dokaj skromne. Poleg strokovnih listov, katere prejema uredništvo „Pravnika“ največ v zameno, nabavile so se zlasti izdaje obč. drž. zakonika v češkem, poljskem, hrvatskem, srbskem in laškem jeziku. Te izdaje rabi društveni odbor kakor nekaj kupljenih besednjakov pri reviziji prevoda tega zakonika na slovenski jezik.

Lepo darilo je prejela knjižnica od gospoda notarskega kandidata Frana Krisperja, ki je izročil društvu več zbirk zakonov, nekaj celo takih, ki imajo radi svoje redkosti precejšnjo vrednost. Te zbirke so: „Gesetze und Verordnungen im Justizfache“ iz let 1781, 1784—1788, 1790, 1791, 1798—1817, 1826, 1830, — dalje po en zvezek enakih zakonov cesarjev Frana II. in Ferdinanda I, potem 43 zvezkov „Provinzialgesetzsammlung für das Laibacher Gouvernement Gebiet für Krain und den Villacher Kreis“, — sedem zvezkov „Jahrbuch für Rechtspflege und Verwaltung“ (Dr. Leo Geller I. do VII. letnik) — potem 12 zvezkov „Državni zakonik in vladni list za kronovino Kranjsko“ od leta 1849. dalje in

končno nekaj nevezanih letnikov „Gerichtshalle“. Za to darilo se izreka gosp. darovatelju topla zahvala.

Društvena knjižnica je nastanjena v justični palači, deloma²jo ima uredništvo „Pravnika“. Prostor in hrambe pa ne zadoščajo v nobenem oziru, vsekakor bo treba skrbeti za primernejši prostor kakor za obsežnejše hrambe.

Načelnik predlaga, da se g. notarskemu kandidatu Franu Krisperju izreče pismena zahvala skupščine za podarjene knjige. Soglasno sprejeto.

III. Poročilo preglednikov računov.

Za zadržana preglednika računov je gospod dr. Janko Žirovnik poročal, da soglašajo blagajnikovi računi s knjigami in drugimi dokazili ter predlaga, da naj se podeli absolutorij gospodu blagajniku in celemu odboru. Dr. Žirovnik povdarja, da so se leta 1913 zastanki s posebno energijo in enakim uspehom izterjavali; blagajnik je pisal nad 400 pisem. Poročilo se sprejme s posebno zahvalo g. blagajniku.

IV. Volitve.

Dr. Fran Novak predlaga, da se izvoli per acclamationem dosedanji predsednik gospod dr. Danilo Majaron. Ta predlog sprejme skupščina s prisrčno ovacijo za zaslužnega dolgoletnega predsednika, ki ginjeno povdarja v svojem zahvalnem govoru, da bo rad posvečal svoje moči društvu, dokler bo mogel in da si sploh življenja izven „Pravnika“, ki mu je tako prirasel k srcu, misliti ne more. Sodeloval bo tem raje, ker dokazuje društvo svojo neusahljivo življensko moč v mirnem a trajnem in doslednem napredovanju ves čas svojega obstanka.

Nato se oglasi k besedi društveni tajnik dr. Mirko vitez Grasselli in pojasni, da bo z ozirom na premenjena društvena pravila, pa tudi z ozirom na naraščajoče društvene posle, ki zahtevajo neposredno sodelovanje odbornikov v društvu, misliti na premembe v sestavi društvenega odbora. Odpadla naj bi pred vsem volitev enega sicer najzasluženejših društvenikov t. j. gosp. dr. Juro Hrašovec, ker mu je z izvolitvijo za društvenega poverjenika že odkazana odborniška funkcija. Izvoliti bi bilo v odbor za vnanja odbornika samo enega Hrvata in pa enega Slovenca kot zastopnika slovenskih pravnikov, živečih izven hrvaško-

slovenskega ozemlja; tudi bi bilo želeli, da se pridobi društvenemu odboru oseba iz finančnopravne stroke.

Gosp. sod. nadsvetnik Kavčnik predlaga na to izvolitev nastopne liste in sicer per acclamationem: Bežek Božidar, c. kr. sodni svetnik; Gerstenmeyer Fran, c. kr. finančni svetnik (na novo); dr. Grasselli Mirko vitez, c. kr. okrajni sodnik; dr. Lavrenčič Josip, odvetniški kandidat; dr. Kuhelj Karel, odvetniški kandidat (na novo); dr. Papež Oton, c. kr. sodni svetnik; Skarja Ivan, deželni tajnik; dr. Švigelj Anton, odvetnik — vsi v Ljubljani kot odborniki, gg. dr. Janko Babnik, c. kr. ministerialni svetnik i. t. d. na Dunaju in dr. Ivan Zuccon, odvetnik v Pulju kot vnanja odbornika in pa dr. Fran Munda, emer. odvetnik in dr. Janko Žirovnik, odvetnik v Ljubljani kot preglednika računov. Skupščina pritrdi temu predlogu in se na to izvrši izvolitev navedenih društvenih funkcionarjev enoglasno.

Skupščina sprejme na to naznanje odborov sklep, da poslujejo poleg društvenega (centralnega) odbora kot poverjeniki nastopni gospodje: dr. Janko Brejc, odvetnik v Celovcu za celovško okrožje; dr. Juro Hrašovec, odvetnik v Celju za celjsko okrožje; dr. Matej Pretner, odvetnik v Trstu za okrožje Trst in Rovinj; dr. Fran Rosina, odvetnik v Mariboru za mariborsko okrožje; dež. sod. svetnik Ivan Toporiš za novomeško okrožje; dr. Gregor Žerjav, kazenski zagovornik v Gorici za goriško okrožje.

Gosp. dr. Matej Pretner je društveni poverjenik kot predsednik tržaške podružnice društva „Pravnik“ v Ljubljani.

V. Posamezni nasveti.

Predsednik dr. Danilo Majaron naznani, da je odbor v svoji današnji seji sklenil, da se Pravnikova petindvajsetletnica proslavi na primeren, društvenim smotrom odgovarjajoč način. O podrobnostih odbor ni sklepal; bistvene točke programa naj bi bile izredna (slavnostna) skupščina in banket; opozarja pa, da je društveni odbor prezaposlen vsled revizije Regallyjevega prevoda obč. drž. zakonika in da bi vsled tega nikakor ne mogel prevzeti vseh s prireditvijo, če tudi le skromne slavnosti združenih poslov. Po mnenju odbora naj bi skupščina izvolila posebn

odsek, ki bi dogovorno z odborom sestavil program in ga potem izvedel. Stavi formalni predlog, da se ta odsek takoj izvoli in predlaga izvolitev nastopnih gospodov: Ivan Kavčnik, c. kr. dež. sod. nadsvetnik, dr. Alojzij Kobal, odvetniški kandidat, dr. Ivan Lovrenčič, odvetnik, dr. Fran Novak, odvetnik in dr. Pavel Skaberne, c. kr. sodnik. Se zgodi in izjavijo izvoljeni, da sprejmó volitev. Predsednik na to sporoči, da se v kratkem skliče skupna seja društvenega odbora in posebnega odseka v svrhu določitve slavnostnega programa.

Daljša debata se razvije o društveni knjižnici. Sklene se, da se društvenemu odboru naroči, naj stopi v stik z vsemi ljubljanskimi društvi, ki imajo svoje (znanstvene) knjižnice, da se eventualno vse te knjižnice združijo, postavijo pod skupno upravo in ustvari na ta način temelj bodoči vseučiliški knjižnici. Potreba take ureditve se je s strani skupščinarjev povdarjala zlasti s tem, da društvena knjižnica vedno bolj raste, zahteva vedno več prostora in dela, krči s tem društvene dohodke, ne da bi knjižnica mogla izpolnjevati svoj namen, ker društvom ni mogoče vzdrževati stalnih bibliotekarjev, brez katerih na točen red v knjižnici ni računati.

Skupščina sklene tudi, da se zopet uvedejo pravniški jourfixi in se določi za to vsaka prva, event. tudi vsaka tretja sreda v mesecu. Lokal in čas sestanka se vsakokrat sproti objavi po ljubljanskih dnevnikih.

Po sklepu skupščine se priredi letos poleti pred sodnimi počitnicami izlet v Primorje in se odboru naroči, da stopi tozadevno v dogovor s tržaško, oziroma z bodočo goriško podružnico.

Ker je dnevni red izčrpan, zaključi predsednik ob 10^{1/2} uri zvečer zborovanje.

Pravila društva „Pravnika“ v Ljubljani.

§ 1.

Smoter društvu, ki ima svoj sedež v Ljubljani, je gojiti pravne in državne vede.

Njegov delokrog se razteza po Kranjskem, Koroškem, Štajerskem, po Primorju in Dalmaciji, koder sme tudi ustanavljati podružnice.

§ 2.

Smoter svoj doseza društvo s tem,

- a) da izdaja strokovni list;
- b) da pospešuje izdavanje zbirk zakonov in drugih strokovnih knjig v slovenskem in hrvaškem jeziku;
- c) da si osnuje strokovne knjižnice;
- d) da si naročuje strokovne liste in jih prepušča članom v svojih sobah v porabo in
- e) da prireja predavanja, čitanja in razprave, družabne sestanke in izlete.

§ 3.

Člani so častni, ustanovni in redni, a morajo biti vsi avstrijski državljani.

§ 4.

Častni člani morejo biti oni, ki so si stekli posebnih zaslug kot pravniki vobče, ali osobito za društvo in njegove smotre.

§ 5.

Redni člani plačujejo vsako leto:

- a) stalno v Ljubljani bivajoči 16 K;
- b) vsi drugi po 10 K.

Plačuje se ves znesek začetkom leta, ali v dveh poluletnih obrokih.

Ustanovniki plačajo 200 K enkrat za vselej.

§ 6.

Vsi člani dobivajo brezplačno po društvu uredovani strokovni list »Slovenski Pravniki« in iz knjižnic knjige v porabo.

Tudi imajo pravico udeleževati se društvenih shodov in glavnih skupščin. Tu smejo nasvetovati in o društvenih in strokovnih zadevah razpravljati, tu morejo glasovati, voliti in voljeni biti.

§ 7.

Poslovno leto teče s koledarskim letom. Redna glavna skupščina se snide vsako leto januarja meseca, izvanredna pa, ako jo skliče odbor, ali zahteva to 20 društvenikov pismeno in hkrati naznani predmet posvetovanja.

§ 8.

Dan in ura glavne skupščine in predmet razprave mora se vsaj 14 dni pred zborovanjem razglasiti po časopisih.

§ 9.

Glavna skupščina:

- a) voli načelnika in 10 odbornikov (kajih mora vsaj šestorica stanovati v Ljubljani) in dva preglednika računov za eno leto;
- b) imenuje na predlog odborov častne člane;
- c) presoja odborovo in društveno delovanje;
- d) razpravlja in sklepa o računih minolega leta na poročilo preglednikov;
- e) prenaresha pravila;
- f) sklepa o razdruženju in
- g) o pritožbah zaradi izobčenja iz društva.

§ 10.

Društvene posle opravljah odbor, vsprejema in izobčuje člane, priresha društvene shode, izvrshuje sklepe skupščine, nadzoruje in oskrbuje uredovanje društvenega lista, naročuje liste in kupuje knjige, sestavlja proračun in zaključek in sklicuje glavne skupščine.

§ 11.

Odborniki volijo iz svoje srede načelnikovega namestnika, tajnika, blagajnika, knjižničarja in tri odbornike v nadzorstvo društvenega lista.

§ 12.

Odborove seje so tajne. Odbor je sklepčen, ako je z načelnikom vsaj četvero odbornikov navzočih, in sklepa z nadpolovično večino. Pri enako razdeljenih glasovih odločuje predsednik.

§ 13.

Načelnik zastopa društvo na zunaj, sklicuje in vodi odborove seje, vodi shode in skupščine, podpisuje s tajnikom društvena pisma in listine, potrjuje račune blagajniku ter s tem nakazuje plačila.

§ 14.

Načelnikov namestnik podpira načelnika v poslovanju, posluje mesto njega, ako bi prvega kaj oviralo, ali ako bi odstopil.

§ 15.

Tajnik piše o sejah zapisnike in vodi knjige članov, knjižničar urejuje in nadzira knjižnico.

§ 16.

Blagajnik prejema denar, izterjuje in izplačuje.

§ 17.

Delokrog društvenim shodom je določen v § 2. Shodi se nanašajo po časopisih.

§ 18.

Da sklepi v skupščinah obveljajo, treba je nadpolovične večine navzočih članov, samo predlogu o izobčenju rednih članov, o preuredbi pravil in o razdruženju morata pritrčiti dve tretjini. Ako gre za razdruženje, mora biti na glavni, v ta namen sklicani skupščini navzoča vsaj četrtina vseh članov.

§ 19.

Član, ki hoče popustiti društvo, mora to najkasneje meseca decembra prijaviti društvenemu odboru. sicer ostane društvenik še eno leto.

§ 20.

Poslovni jezik društvu je slovenski.

§ 21.

Prepire članov iz društvenega razmerja razsoja brez priziva razsodništvo, v katero voli vsaka stranka enega sodnika (člana), odbor pa imenuje tretjega, ki vodi razpravo.

§ 22.

Kadar preneha društvo, pripade njegova imovina »Slovenski Matici« v Ljubljani z nalogom, da jo uporablja v zmislu teh pravil.

§ 23.

Podružnicam je namen pospeševati in olajševati društveno delovanje po zmislu teh pravil in po navodilih društvenega odbora.

§ 24.

Podružnico je moči ustanoviti le s pritrditvijo društvenega odbora, ki določi podružnici okoliš njenega delovanja. Ustanovni podružnični zbor sklicuje društveni odbor ali njegov pooblaščenec.

§ 25.

Član društva je praviloma tudi član tiste podružnice, v katere okolišu prebiva.

§ 26.

Člane podružnice (podružnike) vsprejema podružnični odbor ter jih naznanja društvenemu odboru vsaj vsakega četrta leta. Podružniki imajo iste pravice in dolžnosti, kakor člani društva, plačujejo isto članarino, poleg tega pa tudi posebne prispevke za podružnične namene, če to sklene podružnični občni zbor.

§ 27.

Podružnične posle opravlja podružnični odbor, ki se voli vsako leto na podružničnem rednem občnem zboru izmed podružnikov.

§ 28.

Podružnični odbor je sestavljen iz načelnika in vsaj pet odbor-
nikov. Načelnika voli občni zbor, odborniki pa volijo iz svoje srede načelnikovega namestnika, tajnika in blagajnika.

Odbor je sklepčen, ako so z načelnikom vred vsaj trije odbor-
niki navzoči, in sklepa z nadpolovično večino. Ob enakoglasju odločuje načelnik.

§ 29.

Podružnični odbor ima zlasti naslednje pravice in dolžnosti:
a) da pridobiva in vsprejema nove člane, pobira članarino in jo pošilja društvenemu odboru;

- b) da prireja shode in sestanke za podružnike;
- c) da podpira društveni odbor pri izdajanju društvenega glasila in drugih društvenih publikacij;
- d) da priobčuje društvenemu odboru zapisnike o svojih sejah, o podružničnih shodih in zborih ter podružnične letne račune.

§ 30.

Načelnik podružnice je obenem poverjenik društva v podružničnem okolišu. On vodi podružnico, poroča o njeni upravi društvenemu odboru in jo zastopa na zunaj. Zlasti mora koncem vsakega koledarskega leta sklicati redni občni zbor, na katerem se podajo letna poročila in računi ter se voli podružnični odbor. Ako tega zbora ne skliče načelnik ali njegov namestnik, ga more sklicati društveni odbor in mu postaviti predsednika. Izredni občni zbor se skliče, ako to zahteva ena tretjina podružnikov ali društveni odbor.

§ 31.

Podružnični občni zbori in shodi sklepajo in odločujejo z večino glasov o stvareh, ki po teh pravilih spadajo v področje podružnic. Podružnične občne zборе in shode je 8 dni poprej naznaniti z dnevnim redom po časopisih in društvenemu odboru.

§ 32.

Vsaka podružnica si sme sestaviti svoj poseben poslovni red, ki se pa mora ujemati z določili društvenih pravil in biti potrjen od društvenega odbora.

§ 33.

O razdruženju podružnice odločuje posebni v ta namen sklicani občni zbor, na katerem mora biti navzoča vsaj četrtina vseh podružnikov. Ako podružnica iz kateregakoli vzroka preneha, pripade njeno imetje društvu »Pravniku«.

Fran Višnikar †.

Po dolgem bolehanju je dne 5. t. m. v Ljubljani umrl gospod sodni nadsvetnik Fran Višnikar, čegar ime je kar najsimpatičneje slovelo povsod med slovenskimi pravniki. Rojen je bil l. 1848 na Brezovem v litijskem okraju, sin kmetskih staršev; gimnazijo je dovršil l. 1870 v Ljubljani, pravniške studije pa leta 1874 na Dunaju. Prebivši sodno prakso v Ljubljani, je služboval 8 let kakor sodni pristav v Ilirski Bistrici, od l. 1885 dalje pa kakor sodni predstojnik v Ribnici, kjer je l. 1896 postal sodni svetnik, l. 1907 dobil naslov in značaj sodnega nadsvétnika, pa šel l. 1909 tudi v pokoj. Bil je torej istemu okraju skoraj 25 let prvi sodnik, — redek slučaj in lep dokaz, da je našel svojo zadovoljnost v svojem delokrogu. Pokojnik je bil sploh mož, ki se je vsake svoje naloge lotil z največjo vestnostjo in bil srečen, če je le mogel delati koristno. Odnosaji med njim in ljudstvom v ribniškem okraju so bili najsrčnejši, ljudstvo je vedelo, da ima v tem svojem sodniku pravega izkušenega svetovalca in je tudi melo v njegovo pravičnost največje zaupanje, tembolj ker je bil blagega in mirnega značaja. Zlasti tudi v gospodarskih in prosvetnih stvareh je dajal zanesljiva navodila in svojo pomoč, tako da je bil zares mož na svojem mestu. Naravno je bilo, da je Višnikarju bil tudi večkrat poverjen mandat ljudskega zastopnika. L. 1887 in pozneje je bil ponovno izvoljen v deželni zbor v katerem se je odlikoval s stvarnimi referati. V l. 1894 do 1896 je zastopal dolenjska mesta v državnem zboru, kjer je bil marljiv član pododseka za preosnovo civilnopravnih zakonov in posebno zahteval tudi enakopravnost nenemških jezikov. Pravi sin svojega naroda, pričel je slovensko uradovati že ob času, ko se je slovenščina najhuje preganjala pri sodiščih. Vplival je tudi na razvoj uradne slovenščine in se l. 1887 uprl v „Ljublj. Zvonu“ novotarskemu izražanju v „Sodnih obrazcih“ Bogdana Ternovca. Od l. 1881 do 1912 je priobčil v „Slov. Pravniku“ mnogo pravnih slučajev in tudi daljših razprav, posebno o novih civilnopravnih

zakonih (1895) in o pridobitnih zadrugah v konkurzu (1905, 1911 in 1912). V deželnem zboru je l. 1910 predložil obširno zbirko popačenih slovenskih krajevnih imen ter utemeljil svoj predlog, da se naj poskrbi za pravilno pisavo krajevnih imen. Ko se je pokojnik preselil l. 1909 v Ljubljano, ni miroval, temveč hotel nadalje koristiti s svojim delom. Pod njegovim predsedstvom je „Narodna čitalnica“ praznovala 50letnico. Prevezel je tudi načelstvo slov. pravnikov v odseku „Slov. Matice“ za sodelovanje pri jugoslovanski Enciklopediji. Rad je sodeloval na glavnih skupščinah društva „Pravnika“, pri katerem je bil tudi zadnja tri leta pregledovalec računov. Največ svojih moči lje zadnja leta posvetil pri propalem denarnem zavodu gotovo le z namenom, da bi se razmere uredile v občno korist. Tako je Fran Višnikar delal in delal do zadnjega prav po geslu: „Ne samo, kar veleva mu stan, — kar more, to mož je storiti dolžan.“ Odlikovale so ga razne občine s častnim občanstvom in tri dni pred smrtjo ga je „Narodna čitalnica“ v Ljubljani izvolila za svojega častnega člana. Odličen ostane spomin na tega sodnika in narodnega delavca v nas in naših potomcih!

M.

Književna poročila.

Dr. Ivan Žmavc: Ozdravljenje socialnega življenja z uporabo prirodoslovja. Poljudni podneti k rešitvi socialnega vprašanja v smislu vzgoje k delovnemu pravu. Redovito izdanje Socialne Matice. Gorica. 1913.

Prostopravnik bi se razveselil in bi rekel: zopet eden, ki pobija pravniško sholastiko. Seveda nas pri tej knjigi kot pravnike najbolj zanima to, da proglašajo pisatelj stvariteljsko oblikovanje prava. Že Ludwig Knapp (System der Rechtsphilosophie 1837), stari heidelberški odvetnik je izrekel proroške besede, naslovljene na pismouke: „Ta boj, ki v njem naša desetletja kar davijo naša stoletja, je gotov svojega uspeha . . . Toda stoprav popolno podjarmljenje zgovinskih znanosti pod prirodoslovje bode dokončanje vseh mrtvih sil in s tem bo stoprav konec starega in srednjega veka, ker „bo prenehala domišljija, da je treba spotegovati se za pravno zaščito.“ In glej, jeseni leta 1913 začujemo na kongresu prirodoslovcev na Dunaju geslo: vodilno mesto gre prirodoslovje, ki so mu vse druge znanosti zgolj priveski. In naš pisatelj, izhajajoč od Julija Roberta Mayerja, pa od Helmholtza in Clausiusa, grmi proti konstruktivnim onemoglecem

z znanostjo o delu, z vzgojo k delu in z osvoboditvijo dela ter poskuša vsaj za bližnjo bodočnost določiti metodo delovnega znanstva. Ko dospe tako do vprašanja, kako se nadomešča staro nasilno pravo z novim delovnim pravom, in ko z Ostwaldom, Machom in Jurischem, najbolj pa z velikim praktičnim reševalcem Ernestom Abbejem zaključi: „Delo ustvarja objektivne dobrine, vrednosti; delo ustvarja idealne dobrine; resnično, dobro, lepo delo ustvarja življenje; delovno pravo pospeši in preobrazi socialno življenje, delovno pravo najkrepkejše pomore vzgajati ljudstva k sreči“ — evo, v ta okvir kar vtakni pravoznanost kot delovno znanost in uk o delu. Zato se tudi čita poglavje o novi kulturi in starem pravu, kakor da oznanjuje novo vero kak „prostopravaš“. Poročevalcu pa, poročajočemu o tej uporabi prirodoslovja, hodi na misel, da se piše 1870 in da proglašča velikanski pomen Rihard Wagnerjev. Mogoče je časovni razstoj za Ernesta Fuchsa in Ernesta Abbeja še večji. Naš pisatelj pa piše te „poljudne“ podnete, ki jih pri nas ne bodo mnogo čitali, v tako krasnem jeziku, da takega v pravniškem slovstvu nimamo veliko.

Dr. F. G.

Dr. Vekoslav Kisovec: Delavsko zavarovanje proti nezgodam. Kratak pregled zavarovanja in zavarovalnic s posebnim ozirom na Slovence. Redovito izdanje Socialne Matice. Gorica. 1913.

V poljudni razpravi seznanja pisatelj slovensko javnost, posebno pa delavstvo s poglobitnimi določbami o delavskem zavarovanju proti nezgodam po zakonih od 28. decembra 1887 št. 1 ex 1888 in od 20. julija 1894 št. 168 ter po ministerialni odredbi od 22. januarja 1889 št. 11. Omenja tudi prakso tržaške zavarovalnice glede načel pri določevanju visokosti rente in podava na sedmero tabelah nekaj statistike o delavskih zavarovalnicah proti nezgodam v Trstu in v Gradcu. Osupnemo, ko vidimo ob tej statistiki, da imamo 3000 slovenskih oziroma 4000 jugoslovanskih obratov ter 95.000 slovenskih oziroma 170.000 jugoslovanskih zavarovancev. Velja, da so zavarovalnice proti nezgodam znamenite socialne naprave, ki imajo tudi važen narodno-gospodarski pomen. Še posebno smemo biti pisatelju hvaležni, da je pojasnil pomen prej omenjenih dveh zavarovalnic za naš narod in osvetlil kar nič vesele razmere pri obeh zavodih. On svari pred odcepljenjem Kranjske in pa Dalmacije od tržaške zavarovalnice. K razlogom, ki jih navaja pisatelj kot tehtne, da se naj opusti namera, ustanoviti zavarovalnici v Ljubljani in v Splitu, pristavimo še dva razloga, prvega, da cepljenje slabi zavode same, drugega, da v sedanjem času pač ni umestno, Trstu izmikati narodnih sil. Lokalno samoljubje naj bi se tu uklonilo tistemu načelu, ki nujno velja za edino pomorsko delavsko zavarovalnico v Trstu, obsegajočo vse brodarstvo in ribarstvo avstrijske pomorske obali.

Dr. F. G.

Razne vesti.

V Ljubljani, dne 15. februarja 1914.

— (Kronika društva „Pravnik.“) V svoji seji z dne 30. januarja 1914 se je odbor konstituiral tako: dr. Danilo Majaron, načelnik; dr. Oton Papež, načelnika namestnik; dr. Mirko vitez Grasselli, tajnik; dr. Karel Kuhelj, tajnika namestnik; dr. Josip Lavrenčič, blagajnik; dr. Anton Švigelj, blagajnika namestnik; Božidar Bežek, knjižničar. — Nadzorstvo društvenega glasila: Fran Gerstenmayer, Ivan Skarja in dr. Anton Švigelj. — Uredništvo „Slov. Pravnika“: dr. Danilo Majaron, glavni urednik; Božidar Bežek in dr. Mirko vitez Grasselli, sourednika. Dosedanjemu odborniku dr. Franu Mohoriču se izreče pismena zahvala. — Priprave za ustanovitev društvenih podružnic uspešno napredujejo; tozadевна pogajanja in pripravljala dela so sedaj v vseh okrožjih (izvzemši celovško) v teku. — Društveni odbor nadaljuje revizijo Regallyjevega prevoda občnega dež. zakonika; zadnjim sejam prisostvovala sta tudi prevajalec g. sod. svet. Regally in prof. dr. Lokar ter se je v jezikovnem pogledu v vseh bistvenih točkah doseglo popolno soglasje g. prevajalca z nazori odbora oz. lingvista in so se končno ustanovili tudi razni termini, kar bo svoječasno predmet posebni razpravi v našem listu.

— (Petindvajsetletnica društva „Pravnik.“) Kakor je bilo že objavljeno, obhaja naše društvo tekoče leto petindvajsetletnico svojega obstoja. V proslavo tega važnega dogodka se vsled sklepa letošnjega občnega zbora priredi začetkom maja t. l. izredna glavna skupščina, katere spored bode tvorilo slavnostno zborovanje in prijateljski sestanek. Le-ta slavnost bode bolj intimnega značaja, vsled česar bodo vabljeni samo člani društva in pa ona prijateljska pravniška društva, ki je „Pravnik“ ž njimi v zvezi. Izda se tudi po možnosti slavnostna številka našega glasila, ki bode vsebovala strokovne znanstvene razprave in črtice društvene zgodovine. — Da se čim lažje omogoči prireditve nameravane slavnostne izdaje „Slovenskega Pravnika“, se tem potom naproša in pozivlja vse cenjene naše člane, čitatelje in zlasti sotrudnike, da k tej izdaji pripomorejo s tem, da vpošlje izpod svojega peresa za objavo pripravno gradivo. Predvsem dobrodošle pa bodo črtice iz zgodovine „Pravnika“ in njegovega glasila ter strokovno-znanstvene razprave. Zlasti starejši člani utegnejo s tem marsikatero zanimive reminiscence in važne dogodke iz razvoja našega društva otepi pozabnosti. Za izvedbo vseh priprav v proslavo petindvajsetletnice se je na letošnjem občnem zboru volil poseben slavnostni odsek, v katerega so se določili gospodje: višjedeželnosodni svetnik Ivan Kavčnik, odvetnika dr. Fran Novak in dr. Ivan Lovrenčič, sodnik dr. Pavel Skaberne in koncipient dr. Alojzij Kobal, vsi v Ljubljani. Na načelnika tega odseka g. Ivana Kavčnika, kateremu se je tudi poverilo nabiranje vsega gradiva, je tudi nasloviti tozadevne dopise in vprašanja.

— (Odlikovanja.) Pravosodni minister ekselenca dr. Viktor vit. Hochenburger je odlikovan z velikim križcem Leopoldovega reda,

dvorni svetnik in finančni ravnatelj v Ljubljani Alojzij Kliment pa z viteškim križcem Leopoldovega reda.

— (Osebnosti vesti.) Imenovana sta: sodnik dr. Ivan Trtnik v Celju za okrajnega sodnika in sodnega predstojnika v Šoštanju; sodnik dr. Oton Weinberger v Korminu za okrajnega sodnika v okrožju višjega deželnega sodišča v Trstu. — Premeščen je okrajni sodnik in sodni predstojnik Jakob Antloga iz Idrije v Logatec. — Dopusčen je k poskusni praksi pri politični upravi na Kranjskem absolvirani pravnik Ivan Perne. — Odvetniške pisarne so otvorili odvetniki dr. Koderman v Mariboru, dr. Friderik Babnik na Dunaju, I. Liebiggasse šte. 4, dr. Josip Mandič v Trstu. — Preselila sta se odvetnika: dr. Štefan Rajh iz Ribnice v Kočevje, dr. Ferdinand Černe iz Trsta v Kranj. — Na prošnjo sta upokojena stalno sodnik dr. Anton Andrejčič v Voloski-Opatiji, začasno sodnik dr. Anton Medveš v Ajdovščini. — Umril je višji sodni svetnik v p. Fran Višnikar v Ljubljani.

— (Izpraševalne komisije za sodniške izpite.) Imenovani so: 1. Pri višjem sodišču v Gradcu: za prvosednika predsednik višjega deželnega sodišča dr. Avgust vitez Pitreich, za namestnika podpredsednik višjega deželnega sodišča dr. Alfred vitez Schmid pl. Sachsenstamm, za izpraševalne komisarje dvorni svetnik in višji državni pravdnik Alfred Amschl, vseučiliški profesor dr. Jožef baron Anders, vseučiliški profesor in odvetnik dr. Friderik Byloff, vseučil. profesor dr. Armin Ehrenzweig, dvorni svetnik dr. Alojzij Feldner, odvetnik dr. Karl Greistorfer, vseučil. profesor dr. Janko Gross, vseučil. profesor dvorni svetnik dr. Gustav Hanausek, višji sodni svetnik Maks Hierländer, prvi državni pravdnik dr. Ervin Höppler vitez Hermingen, predsednik deželnega sodišča dr. Maks pl. Ivichich, odvetnik dr. Pavel vitez Kaiserfeld, višji sodni svetnik Karl Krapf, vseučil. profesor dr. Adolf Lenz, odvetnik dr. Karel Merl, vseučil. profesor dr. Ivo Pfaff, podpredsednik dež. sodišča dr. Karl Pucher, višji sodni svet. dr. Aleksij Hermil Qurin, vseučil. prof. dr. Ant. Rintelen, odvetniki dr. Arnold Schlosser, dr. Ferdinand Schreiber, in dr. Emerik vitez Schreiner, dvorni svetnik Jožef Schwentner, odvetnik Friderik Sorko, vseučil. profesor v p. dvorni svetnik dr. Pavel Steinlechner in višji sodni svetnik Karl Taschner. — 2. Pri višjem sodišču v Trstu: za prvosednika predsednik višjega deželnega sodišča Avgust Jacopig, za namestnika podpredsednik višjega deželnega sodišča Simon Lettich, za izpraševalne komisarje odvetnik dr. Fran Brnčič, dvorni svetnik in višji državni pravdnik dr. K. Chersich, višji deželno sodni svetnik Fran Ciani, podpredsednik višj. dež. sodišča Ivan Clarici, višji sodni svetnik Demeter Degiovani, odvetnika dr. Edvard Gasser in dr. Edvard Ghersel, višji sodni svetnik Anton Gironcoli pl. Steinbrunn, višji sodni svetnik Jožef Luciani, odvetnik dr. Jožef Luzzatto, predsednik trgovskega in pomorskega sodišča dr. Anton Perisić, odvetnika dr. Matej Pretner in dr. Fran Rabl ter prvi državni pravdnik dvorni svetnik dr. Jožef Zenkovich pl. Stellamare.

— (Novi člani oziroma naročniki): Tomaž Cajnkar, višji dež. sod. svetnik v Mariboru; Anton Carli, notar v Žužemberku; Dr. Viktor Casagrande, avsk. Trst; Josip Fabjan, župnik v Sv. Luciji ob Soči; Fran Gerstenmeyer, c. kr. fin. svetnik, tu; Dr. Ožbold Ilaunig, c. kr. sodnik v Št. Lenartu v Slov. Goricah; Stanko Jenčič, c. kr. sodnik v Kranjski Gori; Oton Jeruc, oficijal „Mestne hranilnice“ v Ljubljani; Kmetska posojilnica ljubljanske okolice v Ljubljani; Kranjska hranilnica v Ljubljani; Dr. Vladimir Kreč, odv. kand. v Ljubljani; Dr. Alojzij Kobal, odv. kand. tu; Dr. Karel Kuhelj; odv. kand. tu; Dr. Vekoslav Kukovec, odvetnik v Celju; Dr. Urban Lemež, odvetnik v Slov. Bistrici; Dr. Erik Marizza, sodnik v Krminu; Dr. Ivo Novak, odvetnik v Gorici; Dr. Arnold Pernat, c. kr. sodnik na Vranskem; Dr. Požar Josip, c. kr. sodnik v Kozjem; Dr. Anton Prus, odvetnik v Konjicah; Dr. Josip Rapoc, odv. kand. tu; Dr. Fran Spiller-Muys, avskultant, tu; Dr. Fran Šemrov, odv. kand. v Kranju; Dr. Ivan Tavčar ml., odv. kand. tu; Fran Tiller, c. kr. sodnik, Gornji Grad; Dr. Fran Windischer, tajnik trg. in obrt. zbornice tu; Dr. Adrijan Zupančič, odv. kand. tu.

— (Seznam članov tržaške podružnice društva „Pravnik“ v Ljubljani.) Abram dr. Josip, odvetnik v Trstu ul. Campanile 11; Agneletto dr. Josip, odv. kand. Trst, ul. Nuova 13/II; Antončič dr. Anton, odvetnik, Krk; Bjelovučič dr. N. Zvonimir, odv. kand. Trst, ul. S. Nicolo 7; Bolè dr. Boleslav, odvetnik, Trst, ul. Caserma 17; Boštjančič dr. Leopold, odv. kand., Trst, ul. Belvedere 22/IV; Červar dr. Gjuro, odvetnik, Volosko; Čok dr. Ivan Marija, odv. kand., Trst, ul. Cecilia 13/III; Dabinović dr. Anton, odv. pripravnik, Trst, ul. Belpoggio 2/IV; Drobňaković dr. Miloš, odv. kand., Trst, ul. Sanità 3; Fatur dr. Aleksander, tajnik juž. žel., Trst, ul. Miramar 19; Ferluga dr. Karol, odv. kand., Trst, ul. S. Lazzaro 23; Giaconi dr. Josip, odvetnik, Trst, ul. S. Lazzaro 1; Jedlowski dr. Josip, odv. kand., Trst, ul. Aleardi 494/III; Karlavaris Ernest, c. kr. okr. komisar, Trst, c. kr. namestništvo; Karlin dr. Ivan, c. kr. konc. prakt., Trst, c. kr. namestništvo; Kimovec dr. Ivan, odvetnik, Trst, trg Caserma 5; Kisovec dr. Vekoslav, odv. kand., Trst, ul. d'Alleardi 526; Kraljevič dr. Anton, c. kr. konc. prakt., Trst, c. kr. fin. ravn.; Kvekič dr. Emanuel, odv. kand., Trst, ul. Nuova 7; Lavrenčič dr. Matija, c. kr. okrajni sodnik, Podgrad; Lučić-Roki dr. Juraj, odv. kand., Trst, ul. Sanità 3; Mandić dr. Josip, odvetnik, Trst, ul. Caserma 17; Maričić dr. Boža, c. kr. koncipist, Trst, c. kr. poštno ravn.; Novak Tomislav, c. kr. koncipist, Trst, c. kr. finanč. ravn.; Obersnel dr. Maks, ravnatelj „Splošne hranilnice“, ul. Torre bianca 41, Trst; Okretič dr. Henrik, odv. kand., ul. Nuova 13/II, Trst; Olip dr. Janko, odv. kand., Trst, ul. S. Nicolo 4/III; Rekar dr. Ernst, odv. kand., Trst, ul. Torre S. Piero 2/III; Rybař dr. Otokar, odvetnik, Trst, ul. Campanile, 11; Platzer Josip, c. kr. dež. sod. svet., Trst, c. kr. dež. sod.; Pretner dr. Matej, odvetnik, Trst, ul. Nuova 13/II; Primožič M., c. kr. dež. sod. svet., Trst, c. kr. dež. sod.; Prodan dr. Ivan, odv. kand., Pazin; Seražin Anton, sodni prakt., Trst-Rocol 853; Sosić dr. Andrej, odv. kand., Trst, ul. Caserma 17; Starè dr. Egon, odv. kand., Trst, ul. Commerciale 328/II; Sušanjan Ivan, c. kr. avskultant, Trst, c. kr. dež. sodišče; Šolar dr. Fran, odvetnik, Trst, ul. S. Lazzaro 23/II; Šorli Tomo, c. kr. notar, Podgrad; Šterk Ivo, c. kr. avskultant, Trst, ul. Remota 3 p. 9; Ulaga Fran, c. kr. sodnik, Trst, c. kr. dež. sod.; Tomačič dr. Ljubomir, odvetnik, Trst, ul. Valdrivo 29/1;

Vesel dr. Juraj, odv. kand., Trst, ul. Orologio 6/I; Visin Paskval, c. kr. avskultant, Trst, ul. Montfort 10; Vodopivec Hilarij, c. kr. finančni svetnik, Trst, ul. S. Michele 30; Vodušek dr. Žiga, odvetnik, Trst, ul. Torre S. Piero 12; Volčič Ivan, c. kr. konc. prakt., Trst, c. kr. fin. ravn.; Wilfan dr. Josip, odvetnik, Trst, ul. Nuova 11, Wolf dr. Filip, vitez, odvetnik, Trst, ul. Sanità 3; Wračko Oskar, c. kr. polic. svetnik, Trst, c. kr. polic. ravn.; Žigon Alojzij, c. kr. sodnik, Podgrad.

— (Predavanje bosenskega prava na dunajskem vseučilišču.) Počenši s 14. novembrom 1913 predava na dunajski univerzi bivši bosenski justični šef, tajni svetnik Adalbert Shek pl. Vugrovec po pet ur na teden o bosenskem pravu in sicer: „Die Quellen des in Bosnien und der Herzegowina geltenden privaten und öffentlichen Rechts“ ter „Personen- und Eherecht“. Žal, da so predavanja le zelo slabo obiskana. *P . . . c.*

P. n. članom in naročnikom!

Današnji številki „Slovenskega Pravnika“ smo priložili položnice poštno-hranilničnega urada in prosimo vse člane in naročnike, ki članarine, odnosno naročnine za tekoče leto, ali pa še za lansko leto niso poravnali, da to **zanesljivo** store. **Ta prošnja velja tudi za ljubljanske člane in naročnike.**

Velika večina članov in naročnikov dolguje še za l. 1913 — skupaj okolu 1400 K —, ker se je v l. 1913 vposlana članarina ozir. naročnina v največ slučajih poračunala za l. 1912 — zato res nujno prosimo, da vsakteri stori svojo dolžnost.

Prihodnja številka „Slov. Pravnika“ vpošlje se le onim, ki bodo svojo članarino ozir. naročnino dotlej že poravnali.

Odbor društva „Pravnika“.

„Slovenski pravnik“ izhaja 15. dne vsakega meseca in ga dobivajo člani društva „Pravnika“ brezplačno; nečlanom pa stoji za vse leto 10 K, za pol leta 5 K.

Dr. Ed. Volčič v Novem mestu (Kranjsko)

je za društvo „Pravnik“ v Ljubljani uredil ter se dobivajo pri knjigotržcih naslednje pravne knjige:

a) knjige slovenske:

Civilnopravdni zakoni (IV. zvezek „Pravnikove zbirke“) z obširnimi slovenskim in hrvaškim stvarnim kazalom, z odvetniškima tarifoma l. 1897. in 1909 ter z dopolnilom za l. 1906—1910 krog 1000 strani, vez. à K 8.—.

Dopolnilo Civilnopravnim zakonom za leta 1906 do 1910 K 1·20.

Odvetniški tarifi od 11. dec. 1897 in 3. junija 1909, določila o rabi slovenskega in hrvaškega jezika pred sodišči, sodne pristojbine, broš. à K 1·80.

Nova odvetniška tarifa od 3. junija 1909 s alfab. stvarnim kazalom K —80.

Nova odvetniška tarifa v obliki stenskega plakata K —80.

Zakoni o javnih knjigah, (V. zv. Pravnikove zbirke), I. in II. del, vez. à K 6.—.

Zakoni o javnih knjigah, I. del, vez. à K 3·20.

Zakoni o javnih knjigah, II. del, vez. à K 3·20.

Tabela o zemljiškoknjžni kolokovnici K —60.

Zakon o dovoljevanju poti za silo, s pojasnili à K —40.

Pristojbinske olajšave ob konverziji hipoteknih terjatev, à K —80.

Predpisi o razdelbi in ureditvi ter o zložbi zemljišč, à K 2.—.

Predpisi o obrambi poljščine, à K —80.

Kazenska določila iz teh predpisov, à K —20.

Zakoni o nespornem sodstvu (VI. zvezek Pravnikove zbirke), 44 tisk. pol, vez. à 7 K. —

Posebej se iz te knjige dobivajo broširani: Sodni depoziti, K 160; Predpisi o notarskih pristojbinah in zapovedanih not. spisih, K —80; Pristojbine o zapuščinah, K —80; Županstvom izročena opravila sodišč, K —40.

b) knjige hrvatske:

Zakoni o javnim knjigama I. dio (A), vez. à K 3·60.

Zakoni o javnim knjigama I. dio sa II. dijelom (slovenski), ukupno vezano à K 6.—.

Zakon o dozvoljevanju priekih puteva, sa tumačem, à K —40.

Tabela o zemljišničkoj biljevini, à K —80.

Društvo „Pravnik“ v Ljubljani izdaja mesečnik „Slovenski Pravnik“, v katerem so slovenski in hrvaški članki pravne vsebine; list stane 10 K na leto.

Isto društvo je izdalo še naslednje pravne knjige:

Kazenski zakon (I. zv. Prav. zb.), uredil dr. J. Kavčič, vez. K 5·60.

Kazenskopravni red (II. zv. Prav. zb.) dr. J. Kavčič, vez. K 6.—.

Izvršilni red (ovršni postupnik) (III. zvez. Prav. zb.), uredil Iv. Kavčič, K 7.—.

Državni osnovni zakoni in drugi ustavni in upravni zakoni, uredil Štefan Lapajne, vez. 6 K (VII. zv. Pravnikove zbirke).

Ako ni dogovorjeno drugače, se pošiljajo knjige s pošto proti poštenu povzetju, tako da se k navedenim cenam priračunijo le resnični in poštni izdatki; pri naročilih do 2 K je najceneje, ako se pošlje naprej kupnina in 10 h poštne v gotovini ali v poštinih znamkah.